

Namų ūkių finansinis turtas ir įsipareigojimai

1. [Kontaktinė informacija](#)
2. [Teisinė informacija](#)
3. [Metodinė informacija](#)
4. [Duomenų tikslumas ir suderinamumas](#)
5. [Duomenų sklaida](#)
6. [Metaduomenų atnaujinimas](#)

Pavadinimas	Namų ūkių finansinis turtas ir įsipareigojimai
1. Kontaktinė informacija	
1.1. Institucija	Lietuvos bankas (LB)
1.2. Padalinys	Ekonomikos ir finansinio stabilumo tarnybos Statistikos departamento Bendrosios statistikos skyrius
1.3. Kontaktinis asmuo	Diana Liberienė dliberiene@lb.lt (8 5) 268 0146
2. Teisinė informacija	
2.1. Įsipareigojimas rinkti, sudaryti ir skleisti statistinę informaciją	LB atsakomybė rinkti ir sudaryti statistinę informaciją, reikalingą ECBS ir LB funkcijoms vykdyti, yra įtvirtinta LB įstatymo (su paskutiniais pakeitimais 2019 m.) 8 straipsnyje. Statistinės informacijos sklaidos atsakomybė yra apibrėžta LB įstatymo 55 straipsnyje, kuriame nustatoma, kad LB ne rečiau kaip kartą per mėnesį skelbia statistinę ir kitą informaciją. LB vykdo statistikos darbus pagal kiekvienais metais tvirtinamą Lietuvos banko statistikos programą .
2.2. Statistinės informacijos rinkimą užtikrinantys teisės aktai ir susitarimai	Statistinės informacijos ir duomenų teikimo sutartys su Lietuvos statistikos departamentu ir Finansų ministerija.
3. Metodinė informacija	
3.1. Sąvokos ir apibrėžtys	Namų ūkių finansinis turtas ir įsipareigojimai – tai duomenys apie šalies namų ūkių ir namų ūkiams paslaugas teikiančių ne pelno institucijų finansinio turto ir įsipareigojimų likučius laikotarpio pabaigoje. Namų ūkiai – pavieniai asmenys ar asmenų grupės kaip vartotojai, ūkininkai kaip rinkos gamintojai, pagal verslo liudijimą dirbantys verslininkai ir individualiosios įmonės. Namų ūkiams paslaugas teikiančios ne pelno institucijos – profesinės sąjungos, įvairios draugijos, vartotojų asociacijos, politinės partijos, bažnyčios ir religinės bendruomenės, daugiabučių gyvenamųjų namų bendrijos, socialiniai, kultūriniai, poilsio, pramogų ir sporto klubai, labdaros, paramos organizacijos. Likučiai – tam tikru laiko momentu turimas finansinis turtas ir neįvykdyti įsipareigojimai.
3.2. Aprėptis (duomenų aprėptis, aprėpties išimtys, neužfiksuota veikla)	Duomenys apima visas finansinio turto ir įsipareigojimų kategorijas, kaip apibrėžta ESS 2010 metodikoje.

Pavadinimas	Namų ūkių finansinis turtas ir įsipareigojimai
3.3. Klasifikacija ir skirstymas į sektorius	<p>Išskiriamos šios namų ūkių finansinio turto kategorijos:</p> <p>Gryniesi pinigai ir indėliai – eurų monetos ir banknotai, taip pat banknotai ir monetos užsienio valiuta, kurių turi namų ūkiai, pinigines lėšas nacionaline ar užsienio valiuta, laikomos komerciniuose bankuose, centrinės valdžios išleisti taupymo lakštai ir namų ūkių finansiniai reikalavimai bankrutavusiems bankams.</p> <p>Skolos vertybiniai popieriai – perleidžiamosios finansinės priemonės, kuriomis įrodoma skola. Prie skolos vertybinių popierių taip pat priskiriami privačiai išplatinti skolos vertybiniai popieriai, kuriuos emitentas parduoda nedideliame investuotojų skaičiui.</p> <p>Nuosavybės priemonės – nuosavybės vertybiniai popieriai, kurie suteikia teisę jų turėtojams į dalį bendrovės pelno ar į dalį grynojo bendrovės turto jos likvidavimo atveju. Šią grupę sudaro tokios priemonės:</p> <p>biržinės akcijos – akcinių bendrovių išleistos akcijos, kurios yra įtrauktos į vertybinių popierių biržos prekybos sąrašus ir kurių kainos nustatomos organizuotose vertybinių popierių biržose;</p> <p>nebiržinės akcijos – akcinių ir uždarytųjų akcinių bendrovių išleistos akcijos, kurios nėra įtrauktos į vertybinių popierių biržos prekybos sąrašus ir kurių kainos nenustatomos organizuotose vertybinių popierių biržose;</p> <p>kitos nuosavybės priemonės – įvairios nuosavybės priemonės, nepriskirtos prie biržinių ir nebiržinių akcijų. Šioms priemonėms priskiriami kooperatinių bendrovių ir kredito unijų pajai, namų ūkių užsienyje įsigytas nekilnojamasis turtas.</p> <p>Pinigų rinkos fondų akcijos (vienetai) – kolektyvinio investavimo subjektų (KIS), kurių sutelktos lėšos investuojamos į trumpalaikį finansinį turta, akcijos.</p> <p>Investicinių fondų (IF) akcijos (vienetai) – KIS, kurių sutelktos lėšos investuojamos į finansinį ir (arba) nefinansinį turta, akcijos. IF akcijos (vienetai) pagal IF investavimo politiką skirstomos į tokias rūšis:</p> <p>akcijų fondų akcijos (vienetai) – akcijos IF, kurių didžioji dalis sutelktų lėšų investuojama į akcijas, išskyrus nekilnojamojo turto bendrovių akcijas;</p> <p>obligacijų fondų akcijos (vienetai) – akcijos IF, kurių didžioji dalis sutelktų lėšų investuojama į trumpalaikius ir ilgalaikius skolos vertybinius popierius, išskyrus nekilnojamojo turto bendrovių skolos vertybinius popierius;</p> <p>nekilnojamojo turto fondų akcijos (vienetai) – akcijos IF, kurių didžioji dalis sutelktų lėšų investuojama į nekilnojamojį turta ar nekilnojamojo turto bendrovių akcijas;</p> <p>mišrių fondų akcijos (vienetai) – akcijos IF, kurių sutelktos lėšos investuojamos į akcijas ir obligacijas, neteikiant pirmenybės nei vienai iš šių priemonių;</p> <p>kitų fondų akcijos (vienetai) – tai likutinė kategorija. Jai priskiriamos IF akcijos, kurios nepriskirtos išvardytoms kategorijoms.</p> <p>Gyvybės draudimo ir anuiteto teisės – namų ūkių, apsidraudusių gyvybės draudimu ir įsigijusių anuitetą, finansiniai reikalavimai gyvybės draudimo bendrovėms. Išskiriamos šios gyvybės draudimo rūšys:</p> <p>su indeksu ir investiciniais vienetais susijęs draudimas – gyvybės draudimo, susieto su indeksu ir investiciniais vienetais techniniai atidėjiniai. Tai tokia draudimo rūšis, kai draudimo poliso turėtojams kartu su draudimu siūloma ir lėšų investavimo paslauga. Investavimo finansinė rizika tenka namų ūkiams, kaip draudimo poliso turėtojams;</p> <p>su indeksu ir investiciniais vienetais nesusijęs draudimas – tradicinio gyvybės draudimo techniniai atidėjiniai. Investavimo</p>

Pavadinimas	Namų ūkių finansinis turtas ir įsipareigojimai
	<p>finansinė rizika tenka draudimo bendrovei.</p> <p>Pensijų sistemos – namų ūkių turtas, sukauptas II ir III pakopų pensijų fonduose. Atsižvelgiant į išmokų tipą, skiriamos šios pensijų sistemos:</p> <p>nustatyto dydžio įmokų pensijų sistemos (angl. <i>defined contributions pension schemes</i>);</p> <p>nustatyto dydžio išmokų pensijų sistemos (angl. <i>defined benefit pension schemes</i>);</p> <p>mišrios pensijų sistemos.</p> <p>Ne gyvybės draudimo techniniai atidėjiniai – namų ūkių, apsidraudusių ne gyvybės draudimu, finansiniai reikalavimai ne gyvybės draudimo bendrovėms.</p> <p>Likęs finansinis turtas – tai likutinė kategorija, jai priskiriama:</p> <p>išvestinės finansinės priemonės – perleidžiamosios finansinės priemonės, susietos su finansiniu ar nefinansiniu turtu, turto grupe ar indeksu, pagal kurias finansų rinkose galima atskirai prekiauti konkrečia finansų rizika. Šiai grupei priskiriamos tokios finansinės priemonės kaip pasirinkimo, būsimieji ir apsikeitimo sandoriai, išankstinių susitarimų dėl palūkanų normos sandoriai;</p> <p>sandomųjų darbuotojų akcijų pasirinkimo sandoriai – išvestinės finansinės priemonės, pagal kurias sandomasis darbuotojas turi teisę įsigyti tam tikrą kiekį darbdavio akcijų už nustatytą kainą nustatytu laiku arba per tam tikrą laikotarpį nuo teisių įsigaliojimo dienos;</p> <p>kitos gautinos sumos ir išankstiniai mokėjimai – išankstiniai mokėjimai už prekes ir paslaugas ir finansiniai reikalavimai, atsiradę dėl laiko skirtumų tarp susikaupusių sandorių ir atliktų mokėjimų, susijusių su darbo užmokesčiu, socialinėmis išmokomis, dividendais, nuoma ir pan.</p> <p>Skiriamos šios namų ūkių įsipareigojimų kategorijos:</p> <p>Trumpalaikės paskolos – namų ūkiams kreditorių paskolintos lėšos, kurių pradinis grąžinimo terminas yra vieni metai ir mažiau.</p> <p>Ilgalaikės paskolos – namų ūkiams kreditorių paskolintos lėšos, kurių pradinis grąžinimo terminas yra daugiau kaip vieni metai.</p> <p>Pagal paskirtį paskolos skirstomos taip:</p> <p>paskolas vartojimui – namų ūkiams kreditorių paskolintos lėšos prekėms ir paslaugoms įsigyti;</p> <p>paskolas būstui įsigyti – namų ūkiams kreditorių paskolintos lėšos būstui įsigyti ar jam atnaujinti;</p> <p>paskolas kitiems tikslams – namų ūkiams kreditorių paskolintos lėšos individualiai veiklai plėtoti.</p> <p>Likę įsipareigojimai – tai likutinė kategorijai, kuriai priskiriama:</p> <p>išvestinės finansinės priemonės – namų ūkių įsipareigojimai perleidžiamosiomis finansinėmis priemonėmis, kurios yra susietos su finansiniu ar nefinansiniu turtu, turto grupe ar indeksu ir pagal kurias finansų rinkose galima atskirai prekiauti konkrečia finansų rizika. Šiai grupei priskiriamos tokios finansinės priemonės kaip pasirinkimo, būsimieji ir apsikeitimo sandoriai, išankstinių susitarimų dėl palūkanų normos sandoriai;</p> <p>kitos mokėtinos sumos ir prekybos kreditai, – įsipareigojimai, atsiradę dėl laiko skirtumų tarp susikaupusių sandorių ir atliktų mokėjimų ir įsiskolinimai už prekes ir paslaugas.</p>

Pavadinimas	Namų ūkių finansinis turtas ir įsipareigojimai															
3.4. Skaičiavimo metodai (vertės nustatymas, apskaitos metodas, išplėtimo / užskaitos procedūros)	Vertės nustatymas. Namų ūkių finansinis turtas ir įsipareigojimai įvertinami vadovaujantis ESS 2010 metodikoje nurodytais vertinimo metodais – finansinės priemonės, tokios kaip skolos vertybiniai popieriai, biržinės akcijos, IF akcijos (vienetai) ir išvestinės finansinės priemonės, kurios yra perleidžiamos, t. y. turi antrinę rinką, įvertinamos rinkos kaina . Indėliai neturi antrinės rinkos ir nėra perleidžiami, todėl jie įvertinami nominaliaja verte . Nebiržinės akcijos ir kitos nuosavybės priemonės, įvertinamos pagal balansinę vertę , taikant nuosavų fondų metodą.															
3.5. Duomenų šaltiniai	Lietuvos banko parengta statistinė informacija: <ul style="list-style-type: none"> - ketvirtinių finansinių sąskaitų duomenys; - pinigų finansų įstaigų balanso statistikos duomenys; - draudimo bendrovių balanso statistikos duomenys - investicinių fondų balanso statistikos duomenys. Lietuvos banko tvarkomų mikroduomenų bazės: <ul style="list-style-type: none"> - vertybinių popierių duomenų bazės duomenys. 															
3.6. Statistiniai metodai	Įverčiai. Kai kuriems rodikliams skaičiuojami įverčiai arba paskaičiuojama likutinė reikšmė. Rodikliai, apskaičiuoti taikant įverčius: <ul style="list-style-type: none"> - namų ūkių turimi grynieji pinigai; - namų ūkių turimi kiti nuosavybės vertybiniai popieriai; - gyvybės draudimo ir anuiteto teisės; - ne gyvybės draudimo techniniai atidėjiniai. Namų ūkių turimos nebiržinės akcijos apskaičiuotos kaip likutinė reikšmė.															
4. Duomenų tikslumas ir suderinamumas																
4.1. Duomenų teisingumo patvirtinimas	Statistikos rengimo procese vykdomas duomenų suderinamumo, loginis ir patikimumo tikrinimas.															
4.2. Duomenų revizijos	<p>Namų ūkių finansinio turto ir įsipareigojimų duomenys revizuojami, revizuojant finansinių sąskaitų (FS) duomenis.</p> <p>FS duomenų revizijų tvarka parengta atsižvelgiant į ECB ir Eurostato bei tarptautinių organizacijų (EBPO, TVF) rekomendacijas ir yra suderinta su kitų statistikos sričių revizijomis.</p> <p>FS duomenų revizijų grafikas</p> <table border="1" data-bbox="584 1579 1455 1982"> <thead> <tr> <th>Ataskaitinis laikotarpis</th> <th>Revizijos tipas</th> <th>Revizijos laikas</th> <th>Revizijos tikslas</th> <th>Revizuojamas laikotarpis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>II ketvirtis</td> <td>Metinė</td> <td>95 d. ataskaitiniam ketvirčiui pasibaigus</td> <td>Naujų duomenų šaltinių ir skaičiavimo metodų įdiegimas, perklasifikavimai</td> <td>17 ketvirčių arba visa laiko eilutė</td> </tr> <tr> <td>I, IV ketvirtis</td> <td>Rutininė</td> <td>95 d. ataskaitiniam ketvirčiui pasibaigus</td> <td>Išankstiniai duomenys pakeičiami galutiniais, įverčiai – faktiniais duomenimis</td> <td>15 ketvirčių</td> </tr> </tbody> </table>	Ataskaitinis laikotarpis	Revizijos tipas	Revizijos laikas	Revizijos tikslas	Revizuojamas laikotarpis	II ketvirtis	Metinė	95 d. ataskaitiniam ketvirčiui pasibaigus	Naujų duomenų šaltinių ir skaičiavimo metodų įdiegimas, perklasifikavimai	17 ketvirčių arba visa laiko eilutė	I, IV ketvirtis	Rutininė	95 d. ataskaitiniam ketvirčiui pasibaigus	Išankstiniai duomenys pakeičiami galutiniais, įverčiai – faktiniais duomenimis	15 ketvirčių
Ataskaitinis laikotarpis	Revizijos tipas	Revizijos laikas	Revizijos tikslas	Revizuojamas laikotarpis												
II ketvirtis	Metinė	95 d. ataskaitiniam ketvirčiui pasibaigus	Naujų duomenų šaltinių ir skaičiavimo metodų įdiegimas, perklasifikavimai	17 ketvirčių arba visa laiko eilutė												
I, IV ketvirtis	Rutininė	95 d. ataskaitiniam ketvirčiui pasibaigus	Išankstiniai duomenys pakeičiami galutiniais, įverčiai – faktiniais duomenimis	15 ketvirčių												

Pavadinimas	Namų ūkių finansinis turtas ir įsipareigojimai
4.3. Duomenų suderinamumas tarp sektorių ir tarp skirtingų statistikos sričių	<p>Namų ūkių finansinio turto ir įsipareigojimų duomenys yra visiškai suderinti su finansinių sąskaitų, pinigų finansų įstaigų balanso, draudimo bendrovių balanso ir investicinių fondų balanso statistikos duomenimis.</p> <p>Visų laikotarpių duomenys yra suderinti, ir duomenų eilutėje nėra lūžių.</p>
5. Duomenų sklaida	
5.1. Duomenų periodiškumas ir skelbimo terminai	<p>Ketvirtiniai duomenys. Skelbiami per 95 dienų ketvirčiui pasibaigus. Žr. duomenų skelbimo kalendorių.</p>
5.2. Duomenų sklaidos formos	<p>Duomenys skelbiami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lietuvos banko interneto svetainėje - EBPO duomenų bazėje
6. Metaduomenų atnaujinimas	<p>Metaduomenys peržiūrimi ir atnaujinami kartą per metus. Metaduomenų atnaujinimo data: 2020-06-30.</p>